

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001974

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеців Ярослав Васильович

2. Yaroslav Stetsiv

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4754-7452

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 032 – Історія та археологія

Дата захисту: 04-07-2024

Спеціальність за освітою: Публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.735.024

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03

Тема дисертації:

1. Старшини–артилеристи українських армій періоду Української революції (1917–1921): просопографічний портрет.
2. Artillery officers of the Ukrainian armies during the Ukrainian Revolution (1917–1921): a prosopographical portrait.

Реферат:

1. Дисертаційна робота є системним дослідженням старшинського складу артилерії армій Української Народної Республіки (далі УНР), Української Держави (далі УД) та Західно–Української Народної Республіки (далі ЗУНР) у 1917–1921 рр. Центральною фігурою дослідження постає український старшина–артилерист як особа з її власними професійними та особистими проблемами, здобуттям досвіду і повсякденною життєдіяльністю. У дисертації використано широкий комплекс архівних джерельних матеріалів, мемуарів видатних військових і політичних діячів періоду революції 1917–1921 рр., а також тогочасну періодику. Найцінніші для дослідження архівні матеріали зберігаються у фондах Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України), Центрального державного архіву громадських

об'єднань України (ЦДАГО України), Галузевого державного архіву Служби безпеки України (ГДА СБУ) в Києві, Полтаві, Тернополі, Сумах, Львові, Галузевого державного архіву Служби зовнішньої розвідки України (ГДА СЗР), а також Центрального державного історичного архіву України у Львові (ЦДІА України у Львові), Державного архіву Львівської області (ДАЛО), Львівської національної бібліотеки імені В. Стефаника (ЛННБ ім. В. Стефаника), Національного архіву в Празі (Národní archiv v Praze), Центрального військового архіву у Варшаві (Centralne Archiwum Wojskowe w Warszawie) та Національної бібліотеки у Варшаві. У дисертації досліджено особливості бойової діяльності, роль і значення українських офіцерів–артилеристів російської та австро–угорської армій на фронтах Першої світової війни. Автор розглянув особливості суспільно–політичних настроїв офіцерів–артилеристів українського війська на тлі революції в Україні в період 1917–1921 рр. Особливу увагу присвячено процесу трансформації свідомості старшин та конструювання образу влади на тлі революцій, воєнно–політичних та соціально–економічних подій в Україні під час зазначеного періоду. У роботі досліджено роль старшин–артилеристів у формуванні гарматних частин армій УНР/УД та ЗУНР на початку Української революції 1917–1921 рр. Наведено приклади лідерства офіцерів–гарматників у питаннях українізації артилерії російської та австрійської армій, а також формування перших українських гарматних дивізіонів і батарей. У дисертації проаналізовано особливості військово–організаційної та службово–бойової діяльності старшин–артилеристів в добу Центральної Ради, УД, Директорії УНР та ЗУНР під час польсько–української та більшовицько–українських воєн. Автором охарактеризовано хід бойових дій української артилерії під командуванням старшин–гарматників у різні періоди війни за незалежність. У роботі висвітлено основні елементи повсякдення українських старшин–артилеристів на фронтах революції 1917–1921 рр. Автором досліджено матеріальну частину артилерії та особисту зброю старшин–артилеристів українських армій у період війни за державність, що включало артилерійські системи російського та німецького виробництва, а також стрілецьку зброю бельгійського, німецького і австрійського походження. Дисертантом простежено родинне соціальне походження старшини–артилериста, рівень освіти та умови її здобуття у військових або цивільних навчальних закладах, а також подальший життєвий шлях після закінчення Української революції 1917–1921 рр. Досліджено період старшинського перебування в таборах на території Польщі і Чехословаччини. Наведено приклади політичних переслідувань та репресій щодо українських старшин з боку радянської Росії, насамперед від органів НКВС за їхню службу в українських визвольних арміях. Охарактеризовано громадську і політичну діяльність старшин українських армій серед УНР–івської еміграції на прикладах Р. Дашкевича, Є. Коновальця та ін. У дисертаційному дослідженні доведено, що серед українського офіцерського корпусу старшини–артилеристи були окремою цілісною групою, поєднаною спільною корпоративною ідентичністю та власними військовими традиціями, а їхня участь у державотворчих процесах (насамперед будівництві армії) під час Української революції 1917–1921 рр. була значущою і суттєво вплинула на відновлення історичної пам'яті про події визвольної боротьби українського народу на початку ХХ ст.

2. The dissertation is a systematic study of the artillery officers in the Ukrainian People's Republic (UPR), the Ukrainian State (US), and the Western Ukrainian People's Republic (WUPR) armies in 1917–1921. The central figure of the study is the Ukrainian artillery officer as a person with his or her own professional and personal problems, experience, and daily life. The dissertation is based on a wide range of archival source materials, memoirs of prominent military and political figures of the 1917–1921 revolution, as well as periodicals of the time. The most valuable archival materials for research are stored in the Central State Archives of Higher Authorities and Governments of Ukraine, the Central State Archives of Public Associations of Ukraine, the Sectoral State Archives of the Security Service of Ukraine in Kyiv, Poltava, Ternopil, Sumy, Lviv, the Sector State Archive of the Foreign Intelligence Service of Ukraine, as well as the Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv, the State Archive of Lviv Oblast, the Lviv National Library named after V. Stefanyk, Stefanyk Lviv National Library, National Archives in Prague, Central Military Archives in Warsaw and the National Library in Warsaw. The dissertation examines the peculiarities of combat activity, the role and importance of Ukrainian artillery officers of the Russian and Austro–Hungarian armies on the fronts of the First World War. The author examines the peculiarities of the socio–political attitudes of artillery officers of the Ukrainian army against the background of the revolution in

Ukraine in 1917–1921. Particular attention is paid to the process of transformation of the consciousness of the officers and the construction of the image of power against the background of revolutions, military–political and social–economic events in Ukraine during this period. The research reveals the role of artillery officers in the formation of artillery units of the Ukrainian People's Republic and the Western Ukrainian People's Republic armies at the beginning of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. Examples of the leadership of artillery officers in the Ukrainianization of the artillery of the Russian and Austrian armies, as well as the formation of the first Ukrainian artillery divisions and batteries are given. The dissertation analyzes the peculiarities of military–organizational and service–combat activities of artillery officers during the Central Rada, the Ukrainian State Administration, the UPR Directorate, and the WUPR during the polish–ukrainian and bolshevik–ukrainian wars. The author characterizes the course of combat operations of the Ukrainian artillery under the command of artillery officers–gunners in different periods of the war for independence. The study highlights the crucial elements of the daily routine of Ukrainian artillery officer at the fronts of the 1917–1921 revolution. The author has studied the material part of artillery and personal weapons of artillery officers of the Ukrainian armies during the war for statehood, which included artillery systems of Russian and German production, as well as small arms of Belgian, German and Austrian origin. The dissertation traces the family social origin of the artillery officers, the level of education and the conditions of its acquisition in military or civilian educational institutions, as well as his further life after the end of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. The period of seniority in camps on the territory of Poland and Czechoslovakia was studied. Examples of political persecution and repression of Ukrainian senior officers by soviet Russia are given, primarily from the NKVD authorities for their service in the Ukrainian liberation armies. The social and political activities of senior officers of Ukrainian armies among the UNR emigration were characterized using the examples of R. Dashkevich, E. Konovalts, and others. The dissertation proves that among the Ukrainian officer corps, artillery officers were a separate integral group united by a common corporate identity and their own military traditions, and their participation in state–building processes (primarily army building) during the Ukrainian Revolution of 1917–1921 was significant and significantly influenced the restoration of historical memory of the events of the liberation struggle of the Ukrainian people at the beginning of the 20th century.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Стеців Я. Суспільно–політичні настрої офіцерів–артилеристів на тлі революційних подій в Україні в період 1917–1921 рр. Воєнно–історичний вісник. 2021. Вип. 41 (3). С. 60–73. (DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2021-41-3-60-73>)
- Стеців Я. Участь українських офіцерів–артилеристів в Першій світовій війні у складі російської армії. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2021. Вип. 34. С. 88–102. (DOI: [10.33402/ukr.2021-34-88-102](https://doi.org/10.33402/ukr.2021-34-88-102))
- Tkachuk P., Stetsiv Ya. The Artillery Officers' Role in the Ukrainian Formation at the Outbreak of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. East European Historical Bulletin. 2022. № 23. S. 51–61. (DOI [10.24919/2519-058X.23.258985](https://doi.org/10.24919/2519-058X.23.258985))
- Bahan A., Stetsiv Ya. The role of Roman Dashkevych in the formation of the artillery of the Sich Rifleman during the Ukrainian Revolution of 1917–1921. East European Historical Bulletin. 2022. № 25. S. 136–148. (DOI [10.24919/2519-058X.25.269524](https://doi.org/10.24919/2519-058X.25.269524))

- Стеців Я. Участь українських офіцерів–артилеристів австро–угорської армії в Першій світовій війні. Військово–науковий вісник. 2022. Вип. 38. С. 103–120. (DOI <https://doi.org/10.33577/2313-5603.38.2022.103-120>)
- Стеців Я. Соціальний портрет старшин–артилеристів українських армій періоду Української революції 1917–1921 рр. Військово–науковий вісник. 2023. Вип. 40. С. 81–102. (DOI <https://doi.org/10.33577/2313-5603.40.2023.81-102>)
- Стеців Я. Старшини–артилеристи періоду Української революції 1917–1921 рр.: Олекса Алмазов. Матеріали Першої міжнародної науково–практичної конференції «Українське військо: сучасність та історична ретроспектива» (Київ, 27 листопада 2020 р.). Київ, 2020. С. 75–76.
- Стеців Я., Баган А. Особливості підготовки командних кадрів для артилерії Галицької Армії в період 1918–1919 рр. Матеріали всеукраїнської студентської науково–практичної конференції: «Студентська молодь у науці» (Хмельницький, 11 травня 2021 р.). Хмельницький, 2021. С. 208–211
- Stetsiv Ya., Bahan A. Peculiarities of artillery units' development of the central council troops in the period of the Ukrainian revolution through 1917–1921. A pris une participation a la Conference Scientifique et Pratique Internationale «Debats scientifiques et orientations prospectives du developpemnt scientifique» (Париж, 1 жовтня 2021 р.). Париж, 2021. С. 68–70.
- Стеців Я. Еволюція артилерійського озброєння, яке успадкувало українське військо після Першої світової війни. Матеріали Другої всеукраїнської науково–практичної конференції «Зброя: історія розвитку озброєння та військової техніки» (Львів, 8 жовтня 2021 р.). Львів, 2021. С. 109–112
- Баган А., Стеців Я. Модернізація 107–мм далекобійної гармати корпусу Січових Стрільців. Матеріали Другої всеукраїнської науково–практичної конференції «Зброя: історія розвитку озброєння та військової техніки» (Львів, 8 жовтня 2021 р.). Львів, 2021. С. 82–83.
- Стеців Я. Роль постаті в добу визвольних змагань: Головний інспектор української артилерії періоду визвольних змагань – Сергій Дельвіг. Матеріали наукової конференції до 130–річчя від дня народження Євгена Коновальця (Львів, 13 жовтня 2021 р.). Львів, 2021. С. 22–23.
- Стеців Я., Баган А. Особливості формування артилерійських частин військ Центральної Ради в період Української революції 1917–1921 рр. II International Scientific and Theoretical Conference «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations» (Амстердам, 29 жовтня 2021 р.). Амстердам, 2021. С. 91–93.
- Стеців Я. Роль офіцерів–артилеристів у формуванні війська під час Української революції 1917–1921 рр. Матеріали Другої міжнародної науково–практичної конференції «Українське військо: сучасність та історична ретроспектива» (Київ, 26 листопада 2021 р.). Київ, 2021. С. 118–119.
- Стеців Я. Участь українських офіцерів–артилеристів російської армії в Першій світовій війні. Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції «Актуальні питання української та всесвітньої історії: минуле і сучасність» (Рівне, 25 жовтня 2022 р.). Рівне, 2022. С. 75–79.
- Стеців Я. Участь українських офіцерів–артилеристів австро–угорської армії в Першій світовій війні. Матеріали Третьої Міжнародної науково–практичної конференції «Українське військо: сучасність та історична ретроспектива» (Київ, 23 листопада 2022 р.). Київ, 2023. С. 226–227.
- Стеців Я. Службово–бойова діяльність старшин–артилеристів військ Центральної Ради на фронтах Української революції 1917–1921 рр. Матеріали IV міжнародної науково–практичної конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі» (Київ, 26 травня 2023 р.). Київ, 2023. С. 168–172.

Наукова (науково–технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально–економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Наукові відкриття

– науково обґрунтовано історичні аспекти формування військового лідерства та становлення старшин–артилеристів армій УНР і ЗУНР; – досліджено суспільно–політичні орієнтири українських старшин–артилеристів напередодні закінчення Світової війни; – комплексно проаналізовано військово–організаційну та службово–бойову діяльність старшин–артилеристів армій УНР/УД та ГА; – простежено матеріальне і матеріально–технічне забезпечення старшин–артилеристів українських армій; – всебічно досліджено та утворено цілісний просопографічний портрет старшинського складу артилерії українських армій революційного періоду 1917–1921 рр.; – прослідковано процес формування та еволюції мілітарної ідентичності українських старшин–артилеристів; – залучено до наукового обігу нові неопубліковані архівні документи з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України (Київ), Галузевого державного архіву Служби безпеки України в Києві, Полтаві, Тернополі, Сумах, Львові, Центрального військового архіву у Варшаві та Центрального державного історичного архіву України у Львові.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110539

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Павло Петрович

2. Pavlo P. Tkachuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7190-7887

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Давидюк Руслана Петрівна

2. Ruslana P. Davydiuk

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0485-5121

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голубко Віктор Євстафійович

2. Victor Y. Golubko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6551-2686

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хома Іван Ярославович

2. Ivan Y. Khoma

Кваліфікація: к. і. н., доц., 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4607-7065

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харук Андрій Іванович

2. Andriy I. Haruk

Кваліфікація: д.і.н., професор, 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3459-1657

Додаткова інформація: професор кафедри гуманітарних наук Інституту морально-психологічного забезпечення Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 32, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Виздрик Віталій Степанович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Виздрик Віталій Степанович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кривизюк Леонід Петрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна